

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА ЗАШТИТУ
КОНКУРЕНЦИЈЕ**

Број: 5/0-03-92/2011-1

Датум: 27.01.2011. године

Београд

На основу чл. 22. став 2, 38. ст. 1., чл. 57. и 68. ст. 1. тачка 1) и ст. 2. Закона о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09), члана 192. Закона о општем управном поступку („Службени лист СРЈ“, бр. 33/97, 31/01 и „Службени гласник РС“, бр. 30/2010) и чл. 3. и 4. Уредбе о критеријумима за одређивање висине износа који се плаћа на основу мере заштите конкуренције и процесног пенала, начину и роковима њиховог плаћања и условима за одређивање тих мера („Службени гласник РС“, бр. 50/2010), Савет Комисије за заштиту конкуренције на 15. седници одржаној 27. јануара 2011. године, одлучујући у поступку покренутом по службеној дужности против Јавног Комуналног Предузећа „Градска гробља“ из Крагујевца, са регистрованим седиштем на адреси ул. Јовановачка бб, чији је законски заступник Драган Радовић, генерални директор, ради утврђивања да ли је Јавно Комунално Предузеће „Градска гробља“ извршило радњу повреде конкуренције, доноси

РЕШЕЊЕ

I УТВРЂУЈЕ СЕ да Јавно Комунално Предузеће „Градска гробља“ из Крагујевца, са регистрованим седиштем на адреси ул. Јовановачка бб, регистровано у Агенцији за привредне регистре под матичним бројем 07343949, има доминантан положај на релевантном тржишту издавања у закуп гробних места, на територији гробља Бозман у Крагујевцу.

II УТВРЂУЈЕ СЕ да је Јавно Комунално Предузеће „Градска гробља“ из Крагујевца, са регистрованим седиштем на адреси ул. Јовановачка бб, **злоупотребило доминантан положај тиме што је:**

- одлукама Управног одбора Јавног Комуналног Предузећа „Градска гробља“ број 265i од 10.03.2010. године и број 1406 од 17.06.2005. године, о издвајању делова појединих парцела на Бозман гробљу под посебан режим уређења, наметнуло закупцима обавезу да се на сваком закупљеном гробном месту у издвојеном делу парцеле, израда и монтажа надгробног обележја из асортимана Јавног Комуналног Предузећа „Градска гробља“ повери том предузећу,
- истовремено са закључивањем уговора о закупу гробног места у издвојеном делу парцеле Бозман гробља, закључивало типске Уговоре о извођењу радова који се односе на израду и облагање опсега, а у којима је чланом 3. уговарало

обавезу закупца да закупљено гробно место уради по плану уређења градских гробаља, тако што ће приликом постављања надгробног обележја (споменика) израду и монтажу поверити искључиво Јавном Комуналном Предузећу „Градска гробља“ Крагујевац, уз могућност избора облика, димензија и врсте материјала, и

- пружало комерцијалну услугу израде и облагања опсега гробног места као да је поверена делатност,

чиме је извршило радњу условљавања закључења уговора тиме да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговачким обичајима нису у вези са предметом уговора, као и радњу ограничавања тржишта, што је довело до значајног ограничавања и спречавања конкуренције.

III ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за прекид поступка који је Јавно Комунално Предузеће Градска гробља поднело Комисији дописом бр.634i од 06.05.2010. године

IV НАЛАЖЕ СЕ Јавном Комуналном Предузећу „Градска гробља“ из Крагујевца, са регистрованим седиштем на адреси ул. Јовановачка бб да:

1. измени Одлуке о издвајању делова парцела на Бозман гробљу под посебан режим, тако што ће брисати одредбу којом се намеће обавеза закупцима да на сваком закупљеном гробном месту у издвојеном делу парцеле, израду и монтажу надгробног обележја повере искључиво Јавном Комуналном Предузећу „Градска гробља“ Крагујевац,
2. из типских Уговора о извођењу радова који се односе на израду и облагање опсега у издвојеном делу парцеле Бозман гробља, брише одредбу којом је уговарало обавезу закупца гробног места да приликом постављања надгробног обележја (споменика) израду и монтажу повери искључиво Јавном Комуналном Предузећу „Градска гробља“ Крагујевац;
3. сачини обавештење у коме ће изричито навести да закупци гробних места на Бозман гробљу нису у обавези да израду и облагање опсега повере искључиво Јавном Комуналном предузећу „Градска гробља“ Крагујевац, те да ово обавештење достави свим закупцима са којима је закључило уговоре о извођењу радова израде и облагања опсега, а по којима радови нису још започети, уз позив закупцима да се изјасне о својој намери да закључене уговоре одрже на снази или да их, без штетних последица, раскину, а неизвршене послове повере другом извођачу уз поштовање свих прописаних стандарда и услова за извођење ових радова;
4. закупцима гробних места у издвојеном делу парцеле Бозман гробља са којима још није уговорена израда и монтажа надгробног обележја, а радови израде и облагања опсега су изведени или је извођење у току, према типским Уговорима у којима су обавезани да израду и монтажу надгробног обележја (споменика) повере искључиво Јавном Комуналном Предузећу „Градска гробља“ Крагујевац, **понути закључење Анекса** којим ће се у тим уговорима брисати ова преузета обавеза закупца;
5. закупцима гробних места у издвојеном делу парцеле Бозман гробља са којима су закључени уговори о изради и монтажи надгробног обележја, по којима радови још

нису започети, упуту позив да се изјасне о својој намери да закључене уговоре одрже на снази или да их, без штетних последица, раскину, а исте послове повере другом извођачу уз поштовање свих прописаних стандарда и услова за извођење ових радова;

6. сачини и објави у локалним дневним новинама, на својој интернет страници, као и на видном месту у својим пословним просторијама, обавештење да закупци гробних места на Бозман гробљу нису у обавези да послове израде и облагања опсега повере искључиво Јавном Комуналном Предузећу „Градска гробља“, као и да закупци гробних места на издвојеном делу парцеле Бозман гробља нису у обавези да израду и монтажу надгробног обележја повере искључиво Јавном комуналном предузећу Градска гробља.

V ОДРЕЂУЈЕ СЕ РОК од 45 дана од дана пријема решења за извршење налога из става IV тачке 1. до 5. диспозитива, и рок од 15 дана од дана пријема решења за извршење налога из става IV тачке 6. диспозитива.

VI НАЛАЖЕ СЕ Јавном Комуналном Предузећу „Градска гробља“ из Крагујевца, са регистрованим седиштем на адреси ул. Јовановачка бб да у року од 5 радних дана од дана извршења налога из става IV диспозитива, Комисији за заштиту конкуренције достави доказе о извршењу.

VII ОДРЕЂУЈЕ СЕ МЕРА ЗАШТИТЕ КОНКУРЕНЦИЈЕ Јавном Комуналном Предузећу „Градска гробља“ из Крагујевца, са регистрованим седиштем на адреси ул. Јовановачка бб у облику обавезе плаћања новчаног износа у висини **2,3%** од укупног годишњег прихода оствареног у **2009.** години.

VIII НАЛАЖЕ СЕ Јавном Комуналном Предузећу „Градска гробља“ из Крагујевца, са регистрованим седиштем на адреси ул. Јовановачка бб да изврши уплату новчаног износа мере заштите конкуренције из става VII диспозитива и то: 2.682.000,00 динара (словима: два милиона шестоосамдесетдве хиљадае динара), на рачун Буџета Републике Србије, са позивом на број овог решења.

IX ОДРЕЂУЈЕ СЕ РОК од шест (6) месеци од дана пријема решења за извршење обавезе из става VIII диспозитива, под претњом принудног извршења.

X О трошковима поступка накнадно ће бити одлучено посебним закључком.

XI Ово решење се објављује у „Службеном гласнику РС” и на интернет страни Комисије за заштиту конкуренције.

Образложење

Комисија за заштиту конкуренције (у даљем тексту: Комисија), дана 10.02.2010. године, примила је иницијативу за покретање поступка, коју је више каменорезачких радњи из Крагујевца заједнички поднело преко адвоката Владимира Јанковића из Крагујевца против Јавног Комуналног Предузећа „Градска гробља“ из Крагујевца (у даљем тексту: ЈКП Градска гробља). Према наводима подносилаца иницијативе, Уговори о извођењу радова које ЈКП Градска гробља закључује са корисницима услуга садрже одредбе које су забрањене Законом о заштити конкуренције („Службени гласник РС“, бр. 51/09) (у

даљем: тексту Закон). Наиме, ЈКП Градска гробља је 23.01.2009. године проследило обавештење каменорезачким радњама у Крагујевцу у којем се наводи да сагласно члану 46. Одлуке о сахрањивању и гробљима („Службени лист Града Крагујевца“ бр. 8 од 02.12.1998. године) и Одлуци Управног одбора ЈКП Градска гробља о издвајању и посебном режиму на више парцела (посебно су наведене у иницијативи) на гробљу Бозман, израду и постављање надгробних обележја може обављати искључиво ЈКП Градска гробља.

Утврђујући основаност за поступање Комисије, од ЈКП Градска гробља је затражено да достави одлуке о издвајању парцела, односно делова парцела и њиховом стављању под посебан режим уређења, друге прописе којима се регулише ова област и уговоре о извођењу радова на гробљу Бозман које су закључили са корисницима услуга, као и да наведу разлоге и основ за издвајање делова парцела и њихово стављање под посебан режим уређења. Затражени су и подаци о броју гробних места на издвојеним и слободним деловима парцела на гробљима под управом ЈКП Градска гробља, као и План уређења гробља.

Поступајући по захтеву Комисије, ЈКП Градска гробља је доставило допис бр.269i од 12.03.2010. године у коме је навело разлоге за увођење посебног режима уређења искључиво Бозман гробља, односно образложење да је посебан режим уређења уведен из разлога што су у питању гробна места која се налазе уз стазе и саобраћајнице унутар самог гробља, а пословна политика и настојање предузећа су да таква гробна места буду што једнообразнија и што више стандардизована, као и да квалитет уређења гробља Бозман буде подигнут на виши ниво. Као основ за доношење Одлуке Управног одбора о издвајању дела појединих парцела наведени су чл. 12, 42, 44. и 46. Одлуке о сахрањивању и гробљима („Службени лист града Крагујевца“, бр. 5/94 и 5/98). Напоменуто је да поред израде споменика на издвојеним гробним местима, ЈКП Градска гробља врши израду и постављање споменика и на другим гробним местима уколико странка изрази жељу. Такође је наведено да се издвајање парцела под посебан режим врши искључиво на гробљу Бозман, те да од укупног броја издвојених гробних места (1050), 38% чине гробна места на којима постоји обавеза постављања надгробног обележја од стране ЈКП Градска гробља, док је 62% гробних места ван посебног режима уређења. Наведено је и да на градским гробљима којима управља ЈКП постоји укупно 15.399 гробних места, од чега је на Бозман гробљу 5.694, а да се на основу Плана уређења издвајају само 404 гробна места што представља 2,6% од укупног броја гробних места којима располаже ЈКП Градска гробља.

На основу расположиве документације, Комисија је основано претпоставила да је ЈКП Градска гробља усвајањем одлуке о издвајању делова парцела и стављању под посебан режим на Бозман гробљу, који подразумева наметање обавезе закупцима гробног места на тим деловима парцела да послове израде и постављања надгробног споменика повере искључиво ЈКП Градска гробља, извршило радњу која би могла да представља радњу супротну одредбама Закона. Стога, ради утврђивања радње злоупотребе доминантног положаја, у смислу члана 16. Закона, закључком председника Комисије бр. 5/0-03-96/2010-6 од 27.04.2010. године покренут поступак по службеној дужности против Јавног комуналног предузећа „Градска гробља“, Крагујевац, са регистрованим седиштем на адреси Јовановачки пут бб, регистровано у Агенцији за привредне регистре под матичним бројем 07343949, са регистровано основном делатношћу - шифра делатности: 9603 „погребне и сродне делатности“, законски заступник, Драган Радовић, директор.

ЈКП Градска гробља основано је од стране локалне самоуправе ради обављања делатности сахрањивања, одржавања и уређивања четири гробља на територији града Крагујевца. Уређивање и одржавање гробља на територији града, као и рад ЈКП Градска гробља регулисан је Одлуком о сахрањивању и гробљима града Крагујевца од 02.12.1998. године („Службени лист града Крагујевца“, бр. 5/94 и 5/98) (у даљем тексту: Одлука).

Одлуком се уређује сахрањивање умрлих, одређивање и стављање ван употребе гробља, услови и начин коришћења гробља и гробних места, ископавање посмртних остатака, гробљанске услуге, управљање, уређивање и одржавање гробља (члан 1.). Чланом 5. Одлуке утврђено је да гробљима Бозман, Варошко, Палилулско и Сушичко управља ЈКП Градска гробља, чија је делатност сахрањивање, одржавање и уређивање гробља. Ставом 2. истог члана дефинисано је да предузеће има статус предузећа од посебног друштвеног интереса. Под уређењем гробља подразумева се изградња објеката неопходних за вршење погребних делатности (мртвачнице, продавнице и други објекти), комуналних уређаја и инсталација (водовод, чесма, канализација, WC и расвета), спољних и унутрашњих саобраћајница (колске саобраћајнице, простор за паркирање и пешачке саобраћајнице), подизање зеленила и ограда и ближе одређивање и нумерација гробних места (члан 43. Одлуке).

У члану 6. Закона, релевантно тржиште је дефинисано као тржиште које обухвата релевантно тржиште производа на релевантном географском тржишту. Релевантно тржиште производа је скуп робе и/или услуга, заменљивих под прихватљивим условима од стране корисника те робе и/или услуга, нарочито у погледу њихових својстава, уобичајене намене и цене. Релевантно географско тржиште је територија на којој учесници на тржишту учествују у понуди или потражњи и на којој постоје исти услови конкуренције, који се битно разликују од услова конкуренције на суседним територијама. Уредбом о критеријумима за одређивање релевантног тржишта („Службени гласник РС”, број 89/09, у даљем тексту: Уредба) ближе су одређени критеријуми за дефинисање релевантног тржишта производа. Комисија је, применом чл. 6. Закона и Уредбе, на утврђено чињенично стање, у предметном поступку као релевантна тржишта производа одредила тржиште давања у закуп гробних места, тржиште пружања услуга израде и монтаже надгробних обележја и тржиште пружања услуге израде и облагања опсега, сва на релевантном географском тржишту територије Бозман гробља у Крагујевцу, из разлога који ће даље бити наведени и образложени.

Приликом утврђивања релевантног тржишта производа, Комисија је имала у виду да је као радња повреде конкуренције означено наметање обавезе закупцу гробног места на деловима парцела на Бозман гробљу која су издвојена под посебан режим уређења, да послове израде и постављања надгробног споменика повери искључиво ЈКП Градска гробља, те је испитивала услугу издавања у закуп гробних места и услугу израде и постављања надгробног обележја.

Приликом одређивања релевантног тржишта производа Комисија је на основу члана 2. Уредбе о критеријумима за одређивање релевантног тржишта („Службени гласник Републике Србије, број 89/2009) утврђивала заменљивост понуде и тражње. На основу члана 6. Закона о сахрањивању и гробљима („Службени гласник СРС“, бр. 20/77, 24/85 и 6/89 и „Службени гласник РС“, бр. 53/93, 67/93, 48/94 и 101/2005-др. закон), скупштина општине поверава вршење послова погребне делатности и уређивања и

одржавања гробља. Као што је већ напоменуто, чланом 5. Одлуке о сахрањивању и гробљима управљање гробљима на територији града Крагујевца поверено је ЈКП Градска гробља. Из наведеног произлази да у предметном случају не постоји супституција понуде.

Када је реч о супституцији тражње, у предметном случају је реч о веома специфичном производу, односно услузи, која нема свој супститут имајући у виду да ЈКП Градска гробља, како је наведено у допису бр. 1152i од 15.07. 2010. године, не пружа услуге кремирања, тако да за релевантну услугу давања у закуп гробних места не постоји ни супституција тражње.

Увидом у наведене прописе којима је регулисана област пружања услуге издавања у закуп гробног места у Крагујевцу утврђено је да ЈКП Градска гробља, обављајући делатност због које је основано, на основу члана 5. Одлуке управља гробљима и врши додељивање гробних места као поверену комуналну делатност закључивањем уговора о закупу/издавању гробних места. Члан 31. Одлуке прецизира да се додељивање гробних места врши одмах по пријављивању смртног случаја, док је у члану 32. наведено да се додељивање гробних места може извршити и пре него што је настала потреба за сахрањивањем. Члан 35. Одлуке прописује да се гробно место које је дато на коришћење не може ставити у правни промет, као и да својство корисника гробног места има лице које је са комуналном организацијом, односно месном заједницом закључило уговор о коришћењу гробног места.

На основу наведеног, односно на основу чињенице да је утврђено да за услугу давања у закуп гробних места не постоји како заменљивост понуде, тако и заменљивост тражње, у складу са чланом 6. Закона и чл. 2. став 2. Уредбе о критеријумима за одређивање релевантног тржишта, утврђено је да **релевантно тржиште производа чини услуга давања у закуп гробних места.**

Поред претходно наведене и описане, поверене комуналне делатности, ЈКП Градска гробља, између осталих пружа и услугу израде и монтаже надгробних обележја, као делатност која није поверена, односно врши је на комерцијалној основи закључивањем уговора о извођењу радова. Када је реч о услузи израде и монтаже надгробних обележја, Комисија је на основу члана 2. Уредбе о критеријумима за одређивање релевантног тржишта утврђивала заменљивост понуде и тражње, те утврдила да постоји супституција понуде, односно могућност корисника услуге да бира понуђача - извођача радова (осим ЈКП Градска гробља услугу израде и монтаже надгробних обележја пружа око 7 приватних каменорезачких радњи). Што се тиче супституције тражње, иста не постоји, из разлога што сваки купац гробног места који се одлучи да подигне надгробно обележје осим споменика нема на располагању други производ који би се сматрао заменљивим. Као крајња опција, постоји могућност да се купац гробног места одлучи да не подигне надгробно обележје, али таква могућност не може се сматрати супституцијом тражње.

У складу са наведеним, а имајући у виду да спровођење Одлука Управног Одбора ЈКП Градска гробља доводи до тога да се приликом закупа гробних места на издвојеним деловима парцела, који су стављени под посебан режим уређења, корисници услуга обавезују да за послове израде и монтаже надгробних обележја ангажују искључиво ЈКП Градска гробља, Комисија одређује као релевантно тржиште производа и **тржиште пружања услуга израде и монтаже надгробних обележја.**

У току поступка је утврђено да ЈКП Градска гробља истовремено са закључивањем уговора о закупу гробног места, закључују и уговор о извођењу радова, а који се односи на израду и облагање опсега гробних места који се издају у закуп на Бозман гробљу, Полазећи од члана 2. Уредбе о критеријумима за одређивање релевантног тржишта („Службени гласник Републике Србије, број 89/2009), Комисија је утврђивала заменљивост понуде и тражње.

У конкретном случају не постоји заменљивост тражње, имајући у виду да је чланом 31. став 2. Одлуке прописано да је корисник, односно лице које добије гробно место за сахрану умрлог обавезно да то гробно место уреди према Плану уређења гробља у року од 1-3 године од дана извршене сахране на гробљу Бозман, односно 10 година после извршене сахране на осталим градским гробљима. Обавеза уређења гробног места додатно је наглашена ставом 3. истог члана који предвиђа да уколико корисник гробног места не уреди гробно место у року из става 2. престаје његово право коришћења тог гробног места, а посмртни остаци сахрањеног ће се ископати и пренети на за то одређено место на гробљу Бозман, без обзира на уплату накнаде за коришћење гробног места.

Када је реч о заменљивости понуде, она у конкретном случају не постоји с обзиром на то да је као неспорно утврђено да предметну услугу пружа искључиво ЈКП Градска гробља.

На основу наведеног, односно на основу чињенице да је утврђено да за услугу израде и облагања опсега не постоји како заменљивост понуде, тако ни заменљивост тражње, у складу са чл. 6. Закона и чланом 2. став 2. Уредбе о критеријумима за одређивање релевантног тржишта, као релевантно тржиште производа, поред два претходно наведена релевантна тржишта производа, одређено је и тржиште **пружања услуге израде и облагања опсега.**

У члану 24. Одлуке наведено је да на територији града Крагујевца постоје и у употреби су гробља која се налазе у „захвату ГУП-а Крагујевац 2005“ – укупно 17, као и гробља која се налазе ван територије ГУП-а „Крагујевац 2005“ – укупно 51. Одлука у члану 7. прецизира да се сахрањивање умрлих лица врши на гробљима која се налазе на територији града Крагујевца, односно насељеног места у коме је лице умрло, односно у коме је имало пребивалиште.

Приликом одређивања релевантног географског тржишта, а за потребе утврђивања супституције понуде и тражње, узет је у обзир и члан 25. Одлуке у коме се наводи да се на Бозман гробљу врши сахрањивање свих грађана са подручја ГУП-а „Крагујевац 2005“ која немају гробља или ако на гробљима нема места за сахрањивање, као и члан 32. који дефинише да се додељивање нових гробних места не може вршити на постојећим старим градским гробљима (Варошко, Палилулско и Сушичко). Такође, приликом утврђивања могућности избора гробља узета је у обзир и чињеница да у захвату ГУП-а Крагујевца постоји и одређени број гробаља која се налазе под управом месних заједница, од којих се нека налазе на ободима самог града. Чланом 25. Одлуке предвиђено је да се на гробљима у месним заједницама у оквиру ГУП-а Крагујевац сахрањују грађани, односно лица која имају пребивалиште у месним заједницама. Оно што значајно ограничава избор ових гробаља јесте чињеница да су иста окружена

стамбеним јединицама или приватним поседима, па је отежано, а у неким случајевима практично и немогуће, њихово ширење.

На основу наведеног, утврђено је да не постоји супституција понуде на територији града Крагујевца, с обзиром на то да је ЈКП Градска гробља поверено управљање свим гробљима на територији града.

Приликом утврђивања супституције тражње, за одређивање релевантног географског тржишта битан је податак о броју гробних места као и броју гробних места издатих у закуп на градским гробљима у Крагујевцу у периоду од 2005. до 2009. године. Стога је на основу података о броју уговора о издавању гробних места у периоду од 2005. до 2009. године на гробљима којима управља ЈКП Градска гробља, достављених од стране овог предузећа дописом бр.947i од 11.06.2010. године, утврђено да је у периоду од 2005. до 2009. године на Бозман гробљу издато X, на Варошком X, на Палилулском X и на Сушичком X гробна места (укупно X гробних места). Из тога произлази да је на Бозман гробљу у периоду од 2005. до 2009. године издато у закуп око 90% гробних места у односу на укупан број гробних места издатих у закуп на градским гробљима у Крагујевцу, док су на осталим гробљима само спорадично давана у закуп гробна места. За потребе поступка, Економски факултет из Крагујевца је израдио студију „Истраживање услуга изнајмљивања гробних места и израде и постављања надгробних споменика на територији Града Крагујевца“ (у даљем тексту: Студија) којом је приказано стање на тржишту пружања услуга изнајмљивања гробних места и израде и постављања надгробних споменика.¹ Подаци из Студије потврђују утврђено, односно да је највећи број гробних места изнајмљен на гробљу Бозман (91%).

Изнето потврђују и наводи ЈКП Градско гробље из дописа бр. 928i од 24.11.2010. године у којем су изнета изјашњења на Студију, нарочито на питање које се односи на опредељујуће разлоге за избор гробља на којем ће бити закупљено гробно место. Наиме, у допису је наведено да је гробље Бозман управо и формирано из разлога што на старим градским гробљима, која су просторно ограничена, нема слободних гробних места (али још увек има места на којима се може извршити сахрањивање), тако да грађани који немају закупљена гробна места најчешће морају да се определе за Бозман гробље.

У прилог наведеном, може се изнети и следеће. С обзиром на то да члан 32. Одлуке прописује да се додељивање нових гробних места не може вршити на постојећим старим градским гробљима (Варошко, Палилулско и Сушичко), а да су Комисији у поступку достављени подаци да и на поменутих гробљима постоје нова гробна места која су издавана у закуп у периоду од 2005. до 2009. године, од овлашћеног представника ЈКП Градска гробља захтевано је приликом узимања изјаве 21.09.2010. године да појасни ситуацију у којој долази до издавања нових гробних на гробљима

¹ Студија „Истраживање услуга изнајмљивања гробних места и израде и постављања надгробних споменика на територији Града Крагујевца“, Економски факултет из Крагујевца, бр. 5/0-03-96/2010-48. Приказ стања је извршен на основу истраживања понашања корисника путем анонимне анкете и то анкетирањем домаћинстава која имају и оних која немају закупљено гробно место и изграђен надгробни споменик. Студија је била фокусирана ка прикупљању примарних података, првенствено ставова, намера, мотива и понашања потрошача, у погледу коришћења услуга ЈКП Градска гробља из Крагујевца. За потребе имплементације овакве врсте истраживања, примењено је истраживање путем анкете, односно техника личног интервјуа. Истраживање је спроведено на узорку од 173 крагујевачке породице (102 породице које имају закупљено гробно место на гробљу Бозман, 36 породица које имају гробно место на другим градским гробљима и 35 породица које ће закупити гробно место у будућности).

поменути у члану 32. Одлуке. Том приликом овлашћени представник ЈКП Градска гробља је навео да, према члану 31. Одлуке, право коришћења престаје, односно закупац губи право на гробно место на старим гробљима уколико га не уреди у року од 10 година или уколико престане са извршавањем обавезе плаћања закупа и одржавања гробног места, у ком случају се гробна места могу поново издавати у закуп. Такође, овлашћени представници ЈКП Градска гробља су приликом узимања изјаве навела да су Варошко, Палилулско и Сушичко гробље и даље у употреби, али се не могу ширити, односно да је могуће ширење искључиво Бозман гробља.

У погледу могућности избора гробног места на гробљима у Крагујевцу, подаци из Студије су указали да око 80% испитаника има закупљено гробно место на неком од градских гробаља. Међу њима доминира сегмент са закупљеним местом на гробљу Бозман (73,91%), док 26,09% испитаника има изнајмљено гробно место на осталим градским гробљима. Без обзира на начелну могућност избора гробља, Студија је указала на то да највећи број Крагујевчана једноставно нема алтернативу када је реч о избору гробља. Осим гробља Бозман, капацитети осталих градских гробаља су готово у потпуности испуњени. Због тога испитаници у мањој мери обраћају пажњу на одређене елементе, као што су локација или чињеница да су на датом гробљу сахрањени њихови ближњи, што би у некој другој ситуацији имало утицаја на њихов избор. Оно што потврђује ову тезу јесте чињеница да су у оквиру категорије „неки други фактор“ потрошачи навели непостојање друге алтернативе као битан елемент за њихов избор гробља.

Оспоравајући налазе Комисије о релевантом тржишту ЈКП Градска гробља је у изјашњењу на Обавештење о чињеницама утврђеним у поступку бр. 14i од 04.01.2011. године истакло да је погрешно изведен закључак да је Бозман гробље релевантно географско тржиште, јер није узет у обзир став 2. члана 7. Одлуке који предвиђа да се умрло лице може сахранити на било ком другом гробљу, уколико је изразило такву жељу за живота или по жељи лица која имају обавезу да изврше сахрањивање, односно да свако лице има право и слободу да изабере да буде сахрањено на изабраном гробљу и да му то право не може бити ускраћено, нити му може бити наметнуто да се сахрани баш на одређеном гробљу (у предметном поступку на Бозман гробљу). Такође, ЈКП Градска гробља у свом изјашњењу наводи да су као релевантни подаци у поступку посматрани подаци о издатим гробним местима у периоду од 2005-2009 године и то само на четири гробља којима управља ЈКП Градска гробља, при чему је изнето мишљење да је требало узети у обзир број издатих гробних места, али и број извршених сахрана у поменутом периоду на свим гробљима из члана 23. Одлуке.

Према оцени Савета Комисије наводи ЈКП Градска гробља нису од значаја за другачије дефинисање релевантног географског тржишта у предметном поступку. Иако су прихватљиви наводи да се у складу са чланом 7. став 2. Одлуке умрло лице може сахранити на изабраном гробљу, односно да му не може бити наметнуто да се сахрани на одређеном гробљу, најчешћа ситуација у пракси је да лице које је имало пребивалиште у одређеном граду, у њему буде и сахрањено. При томе, у истом члану 7. и истом ставу 2. Одлуке право и могућност избора гробља је ограничено и условљено постојањем обезбеђеног гробног места или постојањем могућности да се ново гробно место обезбеди. Комисија је у поступку управо и утврдила ограничења код додељивања нових гробних места на постојећим старим градским гробљима (Варошко, Палилулско и Сушичко).

С обзиром на то да је у поступку као једна од радњи злоупотребе утврђивана радња недозвољеног везивања услуге издавања у закуп гробног места са услугом израде и постављања надгробног обележја, за предметни поступак број сахрањених лица, односно број извршених сахрана не представља релевантан податак за одлучивање у поступку.

У изјашњењу бр. 14i од 04.01.2011. године ЈКП Градска гробља је оспоравало и наводе из Студије да највећи број Крагујевчана нема алтернативу када је реч о избору гробља, као нетачне и непотпуне, а за остале наводе из Студије је изнело мишљење да су непотпуни и да нису свеобухватни, а како немају карактер доказа, не могу бити релевантни при доношењу одлуке.

Савет Комисије не може да прихвати наводе везане за Студију из поменутог изјашњења, као ни из изјашњења на Студију бр. 928i од 24.11.2010. године. Комисија истиче да је, у складу са чланом 3. Уредбе, затражила од независне организације прикупљање података чији резултати су послужили за проверу чињеница и изведених доказа до којих је дошла сама Комисија у поступку. Комисија је ценила налазе из Студије и утврдила чињенице које не представљају субјективну процену испитаника, већ управо објективне чињенице на основу којих се могу извести докази. ЈКП Градска гробља навело је у изјашњења на Студију бр. 928i од 24.11.2010. године да су одређени подаци изнети у Студији готово идентични подацима које је и само предузеће доставило у поступку Комисији, што само додатно потврђује налазе Комисије.

Имајући у виду наведено, као релевантно географско тржиште одређена је територија гробља Бозман у Крагујевцу.

У предметном случају, пружање услуга на утврђеном релевантном тржишту - давање у закуп гробних места на територији гробља Бозман - Одлуком Скупштине града Крагујевца поверено је ЈКП Градска гробља. Стога се утврђено релевантно тржиште одликује постојањем правних баријера за улазак на тржиште, односно може се констатовати да је реч о законском монополу, те на поменутом тржишту конкуренција не постоји.

С друге стране, на тржишту пружања услуге израде и монтаже надгробних обележја на утврђеном релевантном географском тржишту, која не спада у делатности које су поверене искључиво ЈКП Градска гробља и коју ЈКП Градска гробља обавља као комерцијалну, постоји конкуренција.

Комисија сматра, да за потребе предметног поступка, а услед постојања радње којом се пружање комерцијалне услуге везује за услугу у којој нема конкуренције, није потребно доказивати доминантан положај ЈКП Градска гробља на тржишту пружања услуга израде и монтаже надгробних обележја на Бозман гробљу. Ово из разлога што се предности монополског положаја које ЈКП Градска гробља има на тржишту давања у закуп гробних места, преносе на тржиште израде и монтаже надгробних обележја на коме и настају ефекти радње која се сматра радњом злоупотребе.

Иста ситуација је и код пружања услуге израде и облагања опсега, имајући у виду да ЈКП Градска гробља истовремено са закључивањем уговора о издавању у закуп гробног места, закључују и уговор о извођењу радова који се односи на израду и облагање опсега. Тумачењем чл. 31. и 46. Одлуке, ЈКП Градска гробља је извело закључак да

услуга израде опсега представља поверени посао, како је наведено у допису бр. 928i од 24.11.2010. године. Изнето потврђују и дописи приватних каменорезачких радњи и то: допис СЗР Сјај заведен у Комисији под бројем 5/0-03-96/2010-60 од 25.11.2010. године; допис СЗР Мермер заведен у Комисији под бројем 5/0-03-96/2010-61 од 26.11.2010. године; допис СЗР Каменорезац заведен у Комисији под бројем 5/0-03-96/2010-62 од 01.12.2010. године и допис СЗР Копаоник заведен у Комисији под бројем 5/0-03-96/2010-63 од 03.12.2010. године, којима се Комисија обратила са захтевом за достављање података везаних за могућност израде и облагања опсега на Бозман гробљу, а у којима је наведено да нити једна каменорезачка радња у Крагујевцу не врши израду бетонских опсега на гробљу Бозман, јер је то, према наводима приватних каменорезачких радњи, забрањено Одлуком донетом од стране ЈКП Градска гробља, као и да ЈКП Градска гробља продаје готове опсеге, обложене разним врстама материјала. Стога се и може закључити да поменути услугу на Бозман гробљу једино пружа ЈКП Градска гробља.

На основу наведеног, Комисија је утврдила да ЈКП Градска гробља има доминантан положај на тржишту издавања у закуп гробних места на територији гробља Бозман у Крагујевцу у смислу члана 15. Закона, како је и одлучено у ставу I диспозитива овог решења.

У току поступка је утврђено да је Управни одбор ЈКП Градска гробља Одлуком бр. 1406 од 17.06.2005. године, односно Одлуком бр. 265i од 10.03.2010. године издвојио делове појединих парцела на Бозман гробљу под посебан режим уређења, и то на тај начин што ће исти бити уређени тако да се на сваком закупљеном гробном месту у издвојеном делу парцеле израда и монтажа надгробног обележја из асортимана предузећа, а по избору закупца, повери предузећу.

Наведена одлука реализована је кроз члан 3. типског Уговора о извођењу радова израде и облагања опсега у којем је уговорено: „Закупац се обавезује да наведено гробно место из предмета уговора уради по плану и уређењу градских гробља, тако што ће приликом постављања надгробног обележја (споменика) израду и монтажу поверити искључиво ЈКП Градска гробља Крагујевац, уз могућност избора облика, димензија и врсте материјала.“

У допису бр.947i од 11.06.2010. године ЈКП Градска гробља је истакло да се Одлуке Управног одбора ЈКП Градска гробља односе на издвајање парцела под посебан режим искључиво на гробљу Бозман, при чему се обавеза поверавања посла израде и монтаже надгробних обележја за гробна места на издвојеним деловима парцела не односи на једногробна места.

Приликом узимања изјаве 21.09.2010. године, на питање овлашћених лица да ли на издвојеним деловима парцела, а када је реч о двогробним местима, постоји могућност да закупца гробног места не подигне споменик, као што постоји могућност приликом закупа једногробних места, овлашћени представник ЈКП Градска гробља је изјавио да за двогробна гробна места таква обавеза постоји, што је уређено чланом 3. уговора закљученим са ЈКП Градска гробља. Међутим, према уговору закупца је сагласан да израду надгробног споменика повери ЈКП Градска гробља, али закупца не мора споменик да изради одмах, односно уговором није дефинисан рок у коме је закупца обавезан да изради споменик. Не постоји прописана или уговорена санкција уколико закупца не постави споменик, али је он у обавези да, у тренутку када одлучи да постави

споменик, посао израде и постављања споменика повери искључиво ЈКП Градска гробља.

Одлуке Управног одбора којима се издвојени делови парцела стављају под посебан режим уређења, као и закључивање типских уговора о извођењу радова, а који се односе на израду и облагање опсега, који садрже клаузулу којом се закупац обавезује да израду и постављање надгробног обележја повери искључиво ЈКП Градска гробља, представљају радњу забрањеног „везивања“, односно радњу супротну члану 16. став 2. тачка 4. Закона, којом се условљава закључење уговора тиме да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговачким обичајима нису у вези са предметом уговора.

Неопходан услов за постојање радње забрањеног „везивања“ је поседовање економске моћи, односно доминантног положаја на тржишту „везујућег“ производа, што је у предметном поступку тржиште пружања услуга издавања у закуп гробних места. Услед постојања оваквог положаја, суштина забрањеног „везивања“ је у коришћењу позиције (снаге) коју учесник има на тржишту „везујућег производа“ да се приморају купци/корисници услуга да „везани производ“ који желе или могу да набаве од другог учесника на тржишту и под другим условима, искључиво набављају у пакету са „везујућим производом“ од доминантног учесника. Економска снага на „везујућем тржишту“, може се доказати утврђивањем значајног тржишног удела на тржишту „везујућег производа“, што у конкретном случају није спорно, јер сам положај законског монопола омогућава ЈКП Градска гробља потпуну контролу над издавањем гробних места, а самим тим и ствара економску снагу и доминацију на поменутом тржишту.

Поред економске снаге на „везујућем тржишту“, за постојање радње забрањеног „везивања“ је неопходно да је реч о два потпуно различита производа/услуге. Да су услуга издавања у закуп гробних места и услуга израде и монтаже надгробних обележја две потпуно различите услуге може се закључити на основу тога што једна другој не конкуришу, односно што једна другој не могу бити супститути, при чему за пружање наведених услуга ЈКП Градска гробља закључује и различите уговоре. Израда надгробног обележја постоји на тржишту као засебан производ/услуга, односно као производ/услуга који се нуди самостално од стране учесника на тржишту. Наведено се потврђује и увидом у Копије уговора о извођењу радова које је ЈКП „Градска гробља“ закључило са закупцима гробних места на Бозман гробљу, а које су Комисији достављене у прилогу дописа ЈКП Градска гробља бр.1285i од 05.08. и бр.1328i од 11.08.2010. године.

Из наведеног произлази да је реч о две потпуно различите услуге, те да својим понашањем које спроводи на издвојеним деловима парцела Бозман гробља ЈКП Градска гробља две различите услуге управо и пружа на тржишту искључиво као „везане“.

Анализом достављених података од стране ЈКП Градска гробља дописом бр. 500i од 19.04.2010. године, број 947i од 11.06.2010. године и број 1152i од 15.07.2010. године за период од 2005. до 2009. године, односно од момента доношења одлуке о издвајању парцела и стављању под посебна режим, утврђене су чињенице приказане у табелама које следе.

БОЗМАН ГРОБЉЕ

Табела 1.

	УКУПНО	СЛОБОДНИ ДЕО	ИЗДВОЈЕНИ ДЕО
Гробна места предвиђена планом ЈКП Градска гробља	X	X	X
Број издатих гробних места	X	X	X
Број неиздатих гробних места	X	X	X
Број постављених споменика	X	X	X
Број непостављених споменика на издатим гробним местима	X	X	X

Податке који се односе на израду и монтажу надгробних обележја неопходно је посматрати одвојено за тзв. „слободни део“ и „издвојени део“, имајући у виду да на слободном делу не постоје ограничења у погледу избора каменорезачке радње која ће бити ангажована за услугу израде и монтаже надгробног обележја.

Табела 2.

	ЈКП	ОСТАЛИ	УКУПНО ПОСТАВЉЕНИХ СПОМЕНИКА
ИЗДВОЈЕНИ ДЕО	X	X	X
СЛОБОДНИ	X	X	X
УКУПНО	X	X	X

На основу достављених података, утврђено је да учешће ЈКП Градска гробља у пружању услуге израде и постављања надгробног обележја на слободном делу Бозман гробља око X. Међутим, када се посматра „издвојени део“ Бозман гробља, ситуација је потпуно обрнута. Наиме, у издвојеном, односно „резервисаном“ делу ЈКП је поставио X споменика, што је око X у односу на укупан број споменика постављених у овом делу Бозман гробља (X).

Имајући у виду да је одређени број надгробних обележја у издвојеном делу постављен од стране приватних каменорезача, приликом узимања изјаве 21.09.2010. године од законског заступника ЈКП Градска гробља је затражено да се изјасни у којим ситуацијама се дозвољава приватним каменоресцима да поставе споменик на издвојеном делу. Овлашћени представник ЈКП Градска гробља је навео да је у питању „хумани“ моменат, односно да постоје ситуације када ЈКП Градска гробља одступа од праксе. Наведено је да је било случајева да странка изјави да је пре потписивања уговора са ЈКП Градска гробља већ наручила израду споменика, па да ће бити изложена

дуплом трошку, као и случајева да странке дођу са већ израђеним спомеником. У оваквим ситуацијама ЈКП Градска гробља дозвољавало је постављање споменика израђених од стране приватних каменорезаца. Такође је напоменуто да се наведена пракса ЈКП Градска гробља често злоупотребљава од стране приватних каменорезаца, јер поуче странку како да састави захтев, тако да ЈКП Градска гробља добија захтеве који су идентични по садржини. При томе је истакнуто да су приватни каменоресци упознати са поступком за добијање дозволе за извођење радова, те да би требало да странке питају за које гробно место се израђује споменик.

Студија је такође показала да је око 29% испитаника-закупаца гробних места на издвојеном делу Бозман гробља, поверило израду споменика некој од приватних каменорезачких радњи, што је податак који кореспондира са подацима из табеле 2.

С обзиром на то да је ЈКП Градска гробља у својим дописима инсистирало на чињеници да се обавеза поверавања послова израде и монтаже надгробних обележја не односи на Варошко, Палилулско и Сушичко гробље, те да посматрано у односу на укупан број гробних места којима управља ЈКП Градска гробља издвојени део на Бозман гробљу чини свега нешто више од 2%, Комисија је у поступку прикупила и податке о броју уговора о извођењу радова на поменутих гробљима. Наиме према подацима које је доставило ЈКП Градска гробља дописом бр. 1152i од 15.07.2010. године, у периоду од 2005. до 2009. године, ово предузеће је закључило X уговора за израду и монтажу надгробних обележја на Варошком гробљу, X на Палилулском, X на Сушичком и X на осталим гробљима, као и податке о броју постављених споменика у истом периоду и на истим гробљима од стране приватних каменорезаца (укупно X). Приликом узимања изјаве 21.09.2010. године, а на примедбу овлашћених лица Комисије да је реч о великом броју уговора о извођењу радова, који је при томе и већи од броја издатих гробних места у закуп, овлашћени представник ЈКП Градска гробља навео је да се поправка, облагање, опсецање, замена постојећег надгробног споменика новим, као и израда и монтажа новог надгробног обележја регулише уговорима који су сви означени као „Уговори о извођењу радова“. Стога и није могуће утврдити тачан број нових споменика који је на поменутих гробљима у посматраном периоду постављен како од стране ЈКП Градска гробља, тако и од стране приватних каменорезаца, међутим сам податак и не представља одлучујућу чињеницу у предметном поступку, из разлога што поменута гробља нису одређена као релевантно географско тржиште за предметни поступак.

Доношењем Одлуке Управног одбора о издвајању парцела на Бозман гробљу, ЈКП Градска гробља који је као конкурент приватним каменоресцима присутан на целој територији Бозман гробља, искључиво за себе „резервише“ израду и монтажу надгробних обележја на издвојеним деловима парцела на Бозман гробљу. Наведено има за последицу то да је укупно учешће ЈКП Градска Гробља у изради и монтажи надгробних обележја на Бозман гробљу, посматрано у периоду од 2005. до 2009. године, незнатно мање у односу на све приватне каменорезачке радње (око X учешће ЈКП, односно око X приватне каменорезачке радње).

У вези са наводима да ЈКП Градска гробља врши условљавање корисника приликом закључења уговора о закупу гробног места, у изјашњењу на Обавештење о чињеницама утврђеним у поступку бр. 14i од 04.01.2011. године ЈКП Градска гробља је истакло да грађани имају право да сасвим слободно изабере да ли ће и на ком делу гробља закупити гробно место, право на ком ће гробљу закупити гробно место, као и да закуп

гробног места на Бозман гробљу није обавеза житеља града Крагујевца, нити им то налаже било који закон или одлука. Међутим, ЈКП Градска гробља није узело у обзир сва, већ поменуто ограничења која постоје у наведеним прописима и којима је слобода избора гробља фактички ограничена услед непостојања расположивих капацитета за даље ширење гробаља, осим Бозман гробља. Прихватљиви су наводи ЈКП Градска гробља да грађани могу слободно изабрати гробно место које ће закупити, али свакако при томе не смеју бити условљени обавезом да уз закуп прихвате и додатне обавезе које нису у вези са предметом уговора, односно закупа гробног места.

Када је реч о услузи израде опсега, у члану 34. став 2. Одлуке прецизирано је да се технички елементи гробних места утврђују на основу одговарајућег урбанистичког плана, односно Плана уређења гробља, док су ставом 5. истог члана прописане спољне димензије гробних места, опсега, гробница и надгробних споменика, уколико урбанистичким планом, односно Планом уређења гробља није друкчије одређено.

На захтев Комисије, ЈКП Градска гробља је, у прилогу дописа бр. 269i од 12.03.2010. године, као План уређивања и одржавања доставило само планове парцела и парцелацију гробних места. Овај достављени акт не садржи било коју одредбу која упућује на чињеницу да је уређење гробног места Планом уређивања и одржавања гробља другачије одређено у односу на Одлуку.

Позивајући се на одредбе чл. 31. и 46. Одлуке, ЈКП Градска гробља услугу израде и облагања опсега третира као поверену. Није спорна одредба члана 31. Одлуке по којој је купац гробног места у обавези да исто уреди у одређеном временском року у складу са Планом уређења гробља. Међутим, из члана 46. Одлуке не произлази да је реч о послу који је поверен искључиво ЈКП Градска гробља. Одредба поменутог члана који је саставни део поглавља V Одлуке који се односи на уређење и одржавање гробља прецизира да извођење бетонских и земљаних радова при изградњи нових објеката и адаптацији постојећих на свим градским гробљима врши ЈКП Градска гробља. Међутим, ову одредбу треба тумачити у вези са чланом 43. Одлуке, који утврђује да се под уређењем гробља подразумева изградња објеката неопходних за вршење погребних делатности (мртвачнице, продавнице и други објекти). При томе, члан 34. Одлуке прецизно дефинише да се под гробним местом подразумева одређени простор за сахрањивање умрлих, те се бетонски радови који се односе на уређење гробног места не могу сматрати радовима на које се односи члан 46. Одлуке, радови на изградњи објеката.

На основу наведеног, Комисија је утврдила да није спорно да постоји обавеза купца гробног места да исто уреди. Такође, закључено је да су ЈКП Градска гробља поверени послови сахрањивања, одржавања и уређивања гробља, а да је као последица тумачења одредбе члана 46. Одлуке на начин како то ЈКП Градска гробља чини, настала ситуација у којој ову комерцијалну делатност ЈКП Градска гробља обављају као поверену, што је довело до потпуног искључења конкуренције на тржишту пружања услуге израде и облагања опсега.

Доношењем одлука УО ЈКП Градска гробља о издвајању делова парцела на Бозман гробљу и њиховим стављањем под посебан режим уређења ЈКП Градска гробља је фактички условио купце гробних места на тим деловима парцела да прихватањем услуге за чије пружање не постоји супституција понуде (давање у закуп гробних места) прихвате и обавезу која није у вези са предметом уговора. Наведено је спроведено на

следећи начин: истовремено са закључењем уговора о закупу, закључују се и уговори о извођењу радова који се односе на израду и облагање опсега, а који садрже клаузулу, односно члан 3. којим се закупци гробних места обавезују да постављање и монтажу надгробних обележја повере искључиво ЈКП Градска гробља на издвојеним деловима Бозман гробља. На тај начин долази до искориштавања монополског положаја на тржишту без конкуренције тако да се погодности положаја на тржишту без конкуренције преносе и на тржиште на коме је конкуренција могућа. Дакле, реч је о „везивању“ две различите услуге, односно за услугу у чијем пружању нема конкуренције (закуп гробног места) уз истовремено уговарање услуге за коју је конкуренција елиминисана (услуга израде и облагања опсега), везује се услуга у чијем пружању конкуренција постоји (изградња и монтажа надгробних обележја), обезбеђујући за себе значајне предности у односу на конкуренте на тржишту везаног производа.

Понашајући се на поменути начин ЈКП Градска гробља спречава и ограничава конкуренцију на тржишту израде и монтаже надгробних обележја на Бозман гробљу које се једино шири. Увођењем посебног режима уређења који подразумева израду и монтажу надгробних обележја на издвојеном делу парцела Бозман гробља искључиво од стране ЈКП Градска гробља, издвојени делови парцела се затварају за конкуренте, чиме се крајњим корисницима смањује могућност избора, што за последицу има значајно ограничавање и спречавање конкуренције у смислу члана 9. Закона. На поменути начин ЈКП Градска гробља себи обезбеђује приближно половину укупног тржишта израде и монтаже надгробних обележја на Бозман гробљу.

Увидом у уговоре о закупу гробног места, уговоре о извођењу радова (који се односе на израду и облагање опсега) и уговоре о извођењу радова (који се односе на израду и монтажу надгробних обележја), достављене у прилогу дописа ЈКП Градска гробља бр.1285i од 05.08. и бр.1328i од 11.08.2010. године, које је ЈКП Градска гробља закључило са корисницима услуга на Бозман гробљу, а који се односе како на издвојени, тако и на слободни део, утврђено је да ЈКП Градска гробља има јединствену цену за своје услуге на целом гробљу. Цене закупа, обраде материјала и споменика, које су истакнуте у Ценовнику занатских радова и услуга за радове на градским гробљима којима управља ЈКП Градска гробља бр.702 од 18.03.2009. године, су исте без обзира да ли се ради о издвојеном или слободном делу. Једина разлика у цени закупа се односи на гробна места на бетонираним парцелама бр. ХLII, XII, XIIa и XIIb, сагласно одлуци УО ЈКП бр. 2220 од 22.07.2009. године, с обзиром на то да је реч о уређеним гробним местима која се при томе налазе на парцелама под нагибом и за чије уређење је потребан већи утрошак материјала.

Примену једнаких услова у погледу цене потврдио је и овлашћени представник ЈКП Градска гробља приликом узимања изјаве 21.09.2010. године, с обзиром на то да је навео да је цена уређеног (опсег и обложен опсег) гробног места идентична без обзира на положај гробног места на Бозман гробљу, као и да не постоји разлика у цени споменика истих димензија израђених од исте врсте материјала. Том приликом је навео да разлика у цени постоји приликом закупа гробног места на нпр. Варошком гробљу, односно да је цена закупа на том гробљу виша у односу на цену закупа на Бозман гробљу јер је потражња већа од понуде.

С друге стране, поређењем ценовника и уговора ЈКП Градска гробља и каменорезачких радњи утврђено је да су цене споменика које израђује и поставља ЈКП Градска гробља

више (за око 30%-40%) у односу на цене споменика које израђују и постављају каменорезачке радње. Ценовници приватних каменорезачких радњи су достављени Комисији следећим дописима: Допис каменорезачке радње „Копаоник“ од 10.08.2010. године; дописи каменорезачке радње „Сјај“ од 20.07. и 20.08.2010. године; дописи каменорезачке радње „Каменорезац“ од 20.07. и 20.08. 2010. године; дописи каменорезачке радње „Kraguj stone“ од 20.07. и 19.08. 2010. године; дописи каменорезачке радње „Мермер“ од 20.07. и 18.08.2010. године и допис каменорезачке радње „Гранит плус“ од 20.07.2010. године. Из наведеног произлази да је директна последица затварања тржишта, односно издвајања делова парцела и стављања под посебан режим, то да је закупац гробног места на издвојеном делу парцеле принуђен да плати знатно вишу цену услуге израде и постављања надгробног споменика него што би платио у случају да постоји могућност избора каменорезачке радње. У вези са изнетим, могу се прихватити наводи ЈКП Градска гробља из изјашњење на студију бр. 928i од 24.11.2010. године, да је приликом закупа гробног места корисницима услуга пружена могућност да бирају гробно место на Бозман гробљу, тј. да се одреде да ли ће гробно место које узимају у закуп бити на ободу или на средини парцеле, у првом или другом реду и сл. Међутим, оним корисницима који се одреде за гробно место на издвојеном делу Бозман гробља, Одлуком УО ЈКП Градска гробља искључена је могућност избора каменорезачке радње која ће извршити израду и монтажу надгробног обележја, што представља ограничење избора крајњег потрошача, што за последицу има висину цене коју је закупац у обавези да плати.

Према подацима из Студије, од укупног броја испитаника који су закупили гробно место под посебним режимом и којима је ЈКП Градска гробља израдило споменик, око 55% њих је изјавило да би овај посао поверили некој другој приватној каменорезачкој радњи да су имали могућност избора. Најчешћи разлог због којих би ови испитаници поверили израду и постављање надгробних споменика другој каменорезачкој радњи су висока цена (чак 69% испитаника су навели овај фактор) и неодговарајући однос квалитета и цене (31% испитаника).

Поред наведеног, издвајање гробних места уз саобраћајнице у суштини представља издвајање „најатрактивнијих“ места на гробљу. Атрактивност, када је реч о закупу, огледа се у томе што је реч о местима која су прегледна, односно физички најприступачнија грађанима. Наведено потврђују и подаци из Студије који указују на то да око 65% испитаника у узорку придаје значај положаја гробног места. Подаци из Студије сведоче у прилог чињеници да су прегледност и близина гробног места саобраћајници два веома значајна фактора на које грађани обраћају пажњу приликом избора гробног места. Такође, два најзначајнија фактора због којих се испитаници одлучују за избор гробног места које је под посебним режимом су бољи положај и лакши прилаз гробном месту. Близина гробног места саобраћајници је код доминантног процента испитаника који имају закупљено гробно место на издвојеном делу била пресудни фактор доношења такве одлуке.

Наводи ЈКП Градска гробља у изјашњењу на Студију бр. 928i од 24.11.2010. године, потврђују закључак о „атрактивности локације“, с обзиром на то да је у допису констатовано да је сасвим логично да је корисницима услуга (испитаницима) битан положај гробног места. Управо овај фактор – значај положаја гробног места и представља разлог за везивање услуге израде и монтаже надгробних обележја за гробна места која се налазе на најповољнијем и најприступачнијем месту на гробљу.

Поред утврђеног ограничења у погледу избора каменорезачке радње за израду и постављање споменика у издвојеном делу гробља Бозман, подаци из студије су указали и на чињеницу да постојање посебног режима омогућава и ценовну дискриминацију крајњих корисника. Наиме, око 25% купаца гробних места према налазу Комисије, односно 29% купаца гробних места према резултатима анкете, на делу парцеле са посебним режимом су имали могућност да израду надгробног обележја повере приватној каменорезачкој радњи, што је довело до ситуације да су трошкови „комплетног уређења гробног места, (закуп, израда и облагање опсега и израда и монтажа надгробног обележја) били различити, односно нижи за закупце који су израду надгробног обележја поверили приватним каменоресцима. ЈКП Градска гробља фактички наплаћује различите цене корисницима услуга у зависности од тога ко врши израду надгробног споменика.

Закуп на издвојеном делу на коме важи посебан режим уређења подразумева прихватање обавезе закупца да искључиво са ЈКП Градска гробља уговори комплетну услугу, тј. закуп гробног места, уређење и израду и монтажу споменика, коју карактеришу значајно високе цене. Омогућавањем појединим корисницима услуге на издвојеном делу да и поред уговорне обавезе израду споменика повере приватној каменорезачкој радњи доводи, према закључцима из Студије, до „*несавршене ценовне дискриминације првог степена*“².

ЈКП Градска гробља у изјашњењу на Обавештење о чињеницама утврђеним у поступку бр. 14i од 04.01.2011. године истакло да седам каменорезачких радњи које су покренуле иницијативу за преиспитивање пословања ЈКП-а, имају слободу обављања делатности на читавој територији Републике Србије, односно да њихов рад и пословање нису ограничени само на територију Крагујевца, а нарочито не само на Бозман гробље.

Према оцени Савета Комисије наводи који се односе на слободу каменорезачких радњи да обављају своју делатност на територији Републике Србије, су делимично прихватљиви с обзиром на то да се ради само о правно-формалној могућности да се обавља наведена делатност. Наведена слобода у пружању услуге је фактички ограничена имајући у виду велике трошкове које каменорезачке радње треба да снесе уколико желе да своју услугу пружају на целој територији Републике Србије. Такође, Савет Комисије напомиње да се утврђени ефекти радњи злоупотребе у предметном поступку, пре свега односе на штетне последице које настају услед одсуства конкуренције у односу на крајње кориснике, како је претходно објашњено. Радњама злоупотребе доминантног положаја које предузима ЈКП Градска гробља наноси се штета потрошачима наметањем прихватања одређених обавеза, као последица искључења могућности њиховог избора на релевантном тржишту.

Тумачењем одредбе члана 46. Одлуке на тај начин да је искључиво ЈКП Градска гробља поверен посао пружања услуге израде и облагања опсега на свим гробним местима на Бозман гробљу, долази до искључења конкурената са целе територије Бозман гробља,

² У идеалном случају ценовна дискриминација првог степена подразумева да предузеће, када би могло, сваком купцу наплати највишу цену коју је он спреман да плати (максимална, односно резервацијска цена купца). У конкретном случају несавршена ценовна дискриминација првог степена огледа се у томе што су поједини закупци гробних места на издвојеном делу парцела имали могућност да израду и постављање споменика повере приватној каменорезачкој радњи чиме су били у повољнијем положају у односу на већину купаца гробних места на издвојеном делу, који су постављање надгробног обележја поверили ЈКП Градска гробља.

тачније са тржишта на коме је могуће обављати комерцијалну делатност под тржишним условима. Наведено за резултат има елиминисање првенствено ценовне конкуренције у односу на крајње кориснике услуга, односно елиминисање могућности избора извођача радова.

У току поступка Комисији је достављена Одлука директора ЈКП Градска гробља бр. 1144i од 13.07.2010. године којом су дефинисани нови услови уређивања гробних места на гробљу Бозман, а која је усвојена на основу споразума који је директор ЈКП Градска гробља закључио са седам приватних каменорезачких радњи. У Одлуци је наведено да ће се под посебан режим издвајати гробна места у првом реду уз ивицу парцела, да ће се копије плана ноформираних парцела дати на увид власницима овлашћених каменорезачких радњи, као и да укупан број гробних места под посебним режимом на новоформираним парцелама не може бити већи од 25% од укупног броја гробних места поједине парцеле. У прилогу Одлуке је достављен и споразум који је директор ЈКП Градска гробља потписао са представницима седам каменорезачких радњи (које су и поднеле иницијативу за покретање поступка против ЈКП Градска гробља) бр. 1143i од 13.07.2010. године, а у којем су се стране договориле о превазилажењу насталих проблема тако што је ЈКП Градска гробља прихватило одређене измене своје политике издвајања парцела под посебан режим. Комисији није достављен доказ о томе да је одлуку директора верификовао Управни одбор ЈКП Градска гробља.

ЈКП Градска гробља је у Одговору на Закључак Комисије број 634i од 06.05.2010. године захтевало од Комисије да поступи у складу са чланом 58. Закона, односно да, уколико Комисија сматра да постоји повреда конкуренције у незнатној мери, прекине поступак, јер је ЈКП Градска гробља спремно да смањи број гробних места у издвојеним парцелама на Бозман гробљу и да се издвајање делова парцела ограничи само на делове уз главне саобраћајнице. У одговору Комисије бр. 5/0-03-96/2010-11 од 21.05.2010. године на поменути захтев наведено је да се закључак о прекиду поступка у смислу члана 58. Закона може донети само уколико се странка обавезе да неће наставити или поновити радњу или акт којим се битно ограничава, нарушава или спречава конкуренција. С обзиром на то да је као радња злоупотребе у предметном случају одређена Одлука Управног одбора ЈКП Градска гробља од 30.06.2005. године, односно одлука од 10.03.2010. године којима се издвајају делови појединих парцела на Бозман гробљу и стављају под посебан режим уређења који подразумева обавезу закупца да израду и монтажу надгробног обележја повери искључиво ЈКП Градска гробља, јасно је да Комисија није могла да прихвати предлог за прекид поступка, јер је услов за прекид поступка престанак вршења радње, а никако наставак вршења предметне радње у мањем обиму, из ког разлога је одлучено као у ставу II диспозитива овог решења.

С обзиром на то да је Одлука директора донета на основу Споразума са каменорезачким радњама имајући у виду Закључак Комисије о покретању поступка, може се закључити да је до потписивања споразума, односно доношења Одлуке директора ЈКП Градска гробља дошло са циљем да се умање негативни ефекти Одлуке Управног одбора о издвајању делова парцела на Бозман гробљу и стављању под посебан режим. Међутим, потребно је истаћи да није споран проценат гробних места који су стављени или ће бити стављени под посебан режим уређења, већ је спорна обавеза коју тај посебан режим уређења подразумева, а то је да се израда и монтажа надгробног обележја повери искључиво ЈКП Градска гробља.

Имајући у виду наведено, предметни Споразум и Одлука директора сматрају се актима којима се наставља са вршењем радње која представља радњу злоупотребе, али у мањем обиму, те се достављени акти и не могу разматрати као акти којима се окончава радња супротна Закону.

Образлажући Одлуку, Управни одбор ЈКП Градска гробља, навео је да њено доношење има за циљ детаљније уређење парцела и самих гробних места на Бозман гробљу. Позивајући се на чл. 42. и 34. став 5. тачка 3. Одлуке којим су предвиђене димензије надгробних споменика и начин уређења гробних места, Планом предузећа о уређењу и одржавању гробља предвиђено је да делови појединих парцела на Бозман гробљу буду под посебним режимом уређења. Издвојени делови се налазе уз стазе и саобраћајнице унутар гробља, а пословна политика и настојања предузећа су да гробна места на тим деловима буду што једнообразнија и што више стандардизована, а Бозман гробље буде уређено на квалитетнији и другачији начин него што је то до сада била пракса на старим градским гробљима где су гробна места уређивана на различите начине, одступајући од стандардних и прописаних димензија.

На питање овлашћених лица приликом узимања изјаве дана 21.09.2010. године, да ли је једнообразност постигнута, имајући у виду да закупцу на располагању стоји целокупна понуда из постојећег асортимана предузећа који обухвата различите облике, величине и врсте материјала за изградњу надгробних обележја, овлашћени представник ЈКП Градска гробља је навео да је једнообразност један од разлога доношења одлуке и истакао је значај једнообразности с обзиром на то да се дешавало да приватни каменоресци израде споменике који не одговарају стандардима. Доношењем поменуте одлуке једнообразност је у великој мери постигнута, што се огледа у сличности материјала од којих су израђени споменици, а нарочито у сличним димензијама. Разлике у облику и материјалу могу да постоје, али је битно да величина споменика буде у оквиру прописаних димензија. Поред једнообразности унапређен је и досадашњи начин уређивања и одржавања гробља, а што је ЈКП Градска гробља у обавези према оснивачу.

Наведено образложење није прихватљиво из разлога што одлуком нису обухваћена једногробна места (X од укупно X), а и закупци једногробних места могу да се одреде за опцију да не подигну споменик у издвојеним деловима парцела, тако да се једнообразност не може постићи, а питање стандарда (димензија) је већ регулисано чл. 34. и 44. Одлуке.

Према наводима ЈКП Градска гробља, основ за доношење одлуке Управног одбора ЈКП Градска гробља налази се у чл. 12, 42, 44. и 46. Одлуке, а у образложењу Одлуке наводи се и члан 34. став 5. тачка 3. При томе се наглашава да члан 46. став 1. Одлуке дефинише радове који су искључиво из надлежности ЈКП Градска гробља. На захтев овлашћених лица Комисије приликом узимања изјаве да се овлашћено лице ЈКП Градска гробља изјасни на који начин наведени чланови упућују на могућност да ЈКП Градска гробља издвоји делове парцела и на њима пропише да искључиво ово јавно предузеће може да врши израду и монтажу надгробних обележја, изнето је да се ради по плану уређења, те да правни основ постоји у сваком од наведених чланова, односно да дају основ да се издавање и закуп детаљније регулишу одлукама ЈКП Градска гробља. У вези са тим напоменуто је да је чланом 12. Одлуке предвиђено да предузеће које управља гробљем својим правилником ближе уреди питања у вези делатности које обавља.

Наведено није прихватљиво из разлога што је чланом 12. Одлуке регулисан начин сахрањивања, чланом 42. уређење и одржавање гробља, чланом 44. издавање одобрења за изградњу и реконструкцију гробница и спомен обележја и чланом 46. извођење бетонских и земљаних радова на гробљима. Ово нарочито из разлога што члан 46. Одлуке предвиђа да „извођење бетонских и земљаних радова при изградњи нових објеката и адаптацији постојећих на свим градским гробљима врши ЈКП Градска гробља“, при чему је у члану 43. Одлуке прецизирано о којим објектима је реч. Стога се не може закључити да из наведених чланова Одлуке произлази право ЈКП Градска гробља да донесе акт којим ће закупцима гробних места наметнути обавезу да послове израде и монтаже надгробних обележја повере искључиво овом јавном предузећу.

У свом изјашњењу на обавештење број 14i од 04.01.2011. године ЈКП Градска гробља је још једном истакло да је циљ поступања приликом уређења гробних места и израде опсега на свим гробљима којима управља ЈКП Градска гробља, а нарочито на Бозман гробљу, био стандардизација и покушај да се бар делимично успостави једнообразност и унифицираност оних гробних места која се налазе на ободима гробних парцела.

Напред наведена образложења за спорно понашање ЈКП Градска гробља нису прихватљива из разлога што је уређење Бозман гробља, које је у јавном интересу, могуће спровести на начин који није ограничавајући за конкуренцију. Наиме, оно што се одредило као циљ који се постиже доношењем Одлуке може се постићи на тај начин што би ЈКП Градска гробља на издвојеном делу који је стављен под посебан режим уређења прописало услове и стандарде и издавало одобрења на нацрте надгробних споменика (што је већ, у одређеној мери, предвиђено чланом 44. Одлуке), чиме би била омогућена конкуренција на тржишту израде и постављања надгробних обележја, уз истовремену заштиту јавног интереса у погледу унутрашњег уређења гробља Бозман. У том случају понашање ЈКП Градска гробља било би у потпуности у складу са тржишним принципима у делу који је комерцијалног карактера и у коме постоји конкуренција. При томе нарочито треба имати у виду да се на предложени начин крајњим корисницима, закупцима гробног места, омогућује избор, посебно у погледу одговарајуће цене за одговарајући квалитет.

Имајући у виду све напред наведено, према утврђеним одлучујућим чињеницама и околностима, закључено је да ЈКП Градска гробља, користећи монополски положај који има на тржишту давања у закуп гробних места, на новим парцелама на Бозман гробљу издваја делове парцела на којима условљава закуп гробних места обавезом поверавања израде и монтаже надгробних обележја искључиво ЈКП Градска гробља, што представља радњу супротну члану 16. став 2. тачка 4) Закона, односно радњу условљавања закључења уговора тиме да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговачким обичајима нису у вези са предметом уговора. Поред наведеног, задржавајући за себе искључиво право пружања услуге израде и облагања опсега гробног места, третирајући наведену услугу као поверену, ЈКП Градска гробља врши радњу која представља радњу из члана 16. став 2. тачка 2) Закона, односно радњу која доводи до ограничавања производње, тржишта или техничког развоја стварањем улазних баријера на тржиште пружања услуга израде опсега гробних места на Бозман гробљу, чиме је онемогућен развој конкуренције на истом.

На основу свега изложеног Савет Комисије је чињенично стање у овој управној ствари утврдио на основу донетих одлука надлежних органа странке и изјашњења

одговорног лица странке, а да сачињена студија економског факултета у Крагујевцу представља само допунско доказно средство, које потврђује чињенице чињенице утврђене на изложени начин .

Приликом одређивања мере отклањања повреде конкуренције, у смислу члана 57. ст. 1. и чл. 59. Закона, Комисија је имала за циљ да се отклоне утврђене повреде, да се спречи наставак вршења повреда, односно спречи настанак истих или сличних повреда.

С обзиром на то да је у поступку утврђено да одредбе Одлука УО ЈКП Градска гробља о издавању делова парцела на Бозман гробљу под посебан режим, које садрже обавезу закупаца гробног места да на закупљеном гробном месту у издвојеном делу послове израде и монтаже надгробног обележја повери искључиво ЈКП Градска гробља, представљају повреду конкуренције наложена је мера да се оне измене. Одлуке треба да буду измењене тако што ће се брисати обавеза закупцима да на сваком закупљеном гробном месту у издвојеном делу парцеле, израду и монтажу надгробног обележја повере искључиво ЈКП Градска гробља.

Имајући у виду да су истовремено са закључивањем уговора о закупу гробног места у издвојеном делу парцеле Бозман гробља закључивани типски Уговори о извођењу радова који се односе на израду и облагање опсега, а у којима је чланом 3. уговарана обавеза закупца да закупљено гробно место уради по плану уређења градских гробаља, тако што ће приликом постављања надгробног обележја (споменика) израду и монтажу поверити искључиво ЈКП Градска гробља, Крагујевац, наложена је измена уговора, као и давање могућности другој уговорној страни да се изјасни о важењу уговора. Уговори треба да буду измењени тако да се онемогући даље наметање обавезе из члана 3. типских уговора, као и да се отклоне последице наведене радње кроз омогућавање закупцима, који имају већ закључене уговоре о извођењу радова који се односе на израду и облагање опсега, а још увек нису закључили уговоре о изради и монтажи надгробног обележја или ти радови још увек нису изведени, да раскину, односно измене уговор.

У циљу упознавања закупаца гробних места са њиховим правима наложено је ЈКП Градска гробља да свим закупцима достави обавештење у коме ће изричито навести да закупци гробних места на Бозман гробљу нису у обавези да израду и облагање опсега повере искључиво ЈКП Градска гробља, Крагујевац. Обавештење се доставља закупцима који су закључили уговоре по којима радови нису још започети, уз позив да се изјасне о томе да ли желе да закључене уговоре одрже на снази уз давање могућности да их без штетних последица, раскину, а посао повере другом извођачу.

Такође, како би други учесници на тржишту и крајњи корисници услуга били упознати са наведеним мерама отклањања повреде конкуренције, односно са својим правима и обавезама наложено је ЈКП Градска гробља сачини и објави обавештење да закупци гробних места на Бозман гробљу нису у обавези да послове израде и облагања опсега повере искључиво ЈКП Градска гробља, као и да закупци гробних места на издвојеном делу парцеле Бозман гробља нису у обавези да израду и монтажу надгробног обележја повере искључиво ЈКП Градска гробља.

У складу са наведеним, Комисија је закључила да се прописивањем ових мера може остварити напред наведени циљ, па је одредила мере отклањања повреде конкуренције, како је и наложено у ставу IV диспозитива овог решења.

Утврђујући висину износа мере заштите конкуренције, Комисија је пошла од следећег:

Укупан годишњи приход ЈКП Градска гробља, према наводима из дописа ЈКП Градска гробља бр. 928i од 24.11.2010. године, остварен у 2009. години као години која претходи години у којој је покренут поступак, износи 114.913.118,00 РСД, што је Комисија узела као полазну основу за одређивање висине износа.

У поступку утврђивања висине износа мере заштите конкуренције, Комисија је применила одредбе чл. 57. ст. 2. и чл. 68. став 1. тачка 1. Закона и члана 3. Уредбе о критеријумима за одређивање висине износа мере („Службени гласник РС“, бр. 50/2010).

Примењујући критеријум тежине, последица и трајања повреде конкуренције, Комисија је, као отежавајуће околности, утврдила да је ЈКП Градско гробље учинило две независне радње повреде конкуренције и то: радњу условљавања закључења уговора тиме да друга страна прихвати додатне обавезе које по својој природи или према трговачким обичајима нису у вези са предметом уговора и радњу која доводи до ограничавања производње, тржишта или техничког развоја стварањем улазних баријера на тржиште пружања услуга израде опсега гробних места на Бозман гробљу; да су радње биле дугог трајања, односно најмање 5 година и то од 2005. године до данас; као и да су последице учињених радњи значајне у смислу ограничења и искључења конкуренције.

По налажењу Комисије следеће околности су утврђене као олакшавајуће: странка у поступку раније није предузимала истоврсна понашања која претстављају повреду конкуренције (није било поврата), као ни подстрекавања других учесника на тржишту на вршење радњи које за циљ или последицу имају или могу да имају значајно ограничавање, нарушавање или спречавање конкуренције; странка у поступку није била свесна да својом радњом може повредити конкуренцију, али је према околностима под којима је радњу предузела и с обзиром на своја својства, била дужна и могла бити свесна те могућности; ЈКП Градско гробље је добровољно сарађивало са Комисијом у циљу бржег, ефикаснијег и економичнијег окончања поступка утврђивања злоупотребе.

Приликом одређивања коначног износа мере заштите конкуренције, Комисија је имала у виду да је странка показала намеру да у извесном смислу предузме мере за делимично, отклањање насталих последица учињене повреде конкуренције, с обзиром на то да се Одлука директора ЈКП Градска гробља бр. 1144i од 13.07.2010. године која је донета у току трајања поступка сматра актом којим се наставља са вршењем радње која представља радњу злоупотребе, али у мањем обиму.

Комисија се приликом одмеравања висине изречене мере придржавала како аналитичког тако и синтетичког метода вршећи одмеравање висине изречене мере, на основу свеукупне оцене свих околности и то како олакшавајућих, тако и отежавајућих, па изречена мера представља правичну и логичну резултанту свих околности, имајући при том увек у виду сврху изрицања ових мера.

На основу свега изнетог, примењујући критеријум тежине, последица и трајања повреде конкуренције, а узимајући у обзир утврђене олакшавајуће околности, Савет Комисије је утврдио меру заштите конкуренције у износу од 2,3% од укупног годишњег прихода који износи 114.913.118,00 РСД обрачунатог у складу са чланом 7. Закона, односно номинални износ од 2.682.000,00 РСД (словима: два милиона шестоосамдесетдве хиљаде динара), како је и одређено у ст. VII и VIII диспозитива овог решења.

Одлука у ставу IX изреке донета је у складу са чл. 68. ст. 2. Закона.

У ставу X изреке одлучено је сходно чл. 34. Закона и чл. 103. ст. 1. и чл. 107. ст. 4. Закона о општем управном поступку.

Одлука у ставу XI донета је у складу са чл. 40. Закона.

Председавајући Савета

Весна Јанковић, Председник Комисије

Поука о правном леку:

Ово решење је коначно у управном поступку.

Против овог решења није дозвољена жалба, али се може покренути управни спор тужбом која се подноси Управном суду, у року од 30 дана од дана пријема овог решења.

Достављено:

- ЈКП Градска гробља, Јовановачки пут ББ, Крагујевац
- Архиви